

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Pedagogický princíp školy

2. Zameranie školy

Školský vzdelávací program Súkromnej základnej školy BellAmos je živý a otvorený dokument. Jeho obsah prináša výrazný odklon od tradičného modelu vyučovania a formálneho odovzdávania encyklopedických vedomostí.

Dôsledne vychádza zo všeobecných vzdelávacích cieľov a kľúčových kompetencií Zákona o výchove a vzdelávaní, Štátneho vzdelávacieho programu, z analýzy možností školy (priestorové a materiálne vybavenie), zloženia a schopností pedagogického zboru, požiadaviek rodičov a nadviazanie na tradície školy, no najmä z vízie a stratégie súkromnej školy - vybudovať humanistickú základnú školu, ktorá bude poskytovať nadštandardné služby v oblasti školstva, rešpektovať individuality detí a pripravovať ich na praktický život v 21. storočí.

Školský vzdelávací program sa teda zároveň riadi podľa motto školy *Každý z nás je v niečom najlepší* –preferuje rozvoj osobnosti žiaka na základe jeho individuálnych schopností a záujmov, rešpektujúc osobné maximum. Všetci žiaci tak majú v spolupráci s učiteľom možnosť vytvoriť si v škole zázemie, ktoré rozvíja ich tvorivosť a súčasne zohľadňuje ich možnosti. V tomto zmysle napĺňame i víziu *Národného plánu výchovy k ľudským právam*, ktorý predpokladá osvojenie si vedomostí, zručností a postojov, ktoré sú dôležité pre posilňovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti, v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

Základná škola je základom celoživotného vzdelávania. Tie by mali byť dostatočne široké, hlboké a pevné. Sú nimi najmä kľúčové kompetencie – znalosti, zručnosti, návyky a postoje využiteľné v najrôznejších učebných i praktických činnostiach a situáciách, v celoživotnom učení, v práci, záujmovej činnosti.

Súčasná spoločnosť dostáva často prívlastok *informačná*. Pavol Rankov vo svojej knihe *Informačná spoločnosť* (LCA, 2006) uvádza, že v informačnej spoločnosti je vzdelaný ten, kto sa vie učiť kontinuálne, rozumie poznatkom a na ich základe dokáže vytvárať nové koncepty (str.52). A spolu s P. Lévyom tvrdí, že v informačnej spoločnosti sa menia kritériá vzdelávania, takže vzdelávanie musí byť jedinečné a otvorené (str. 53). Prostriedkom na to by mali byť rôzne školenia, dištančné vzdelávania, virtuálne semináre, e-learningy, konferencie - výsledkom by mal byť informačne gramotný učiteľ, schopný rozvíjať informačnú gramotnosť žiakov; schopný primerane a presvedčivo, a najmä efektívne používať IKT.

Na tomto základe, vychádzajúc aj zo záverov Európskej rady, ktorej ciele európskeho vzdelávania zahŕňajú rozvíjanie zručností pre znalostnú spoločnosť a osobitné ciele na podporu jazykového vzdelávania sa, rozvoja podnikavosti a celkovú potrebu posilniť európsky rozmer vo vzdelávaní, sa našou prioritou stáva nielen jazyková vybavenosť žiakov, ale aj posilňovanie kompetencií v oblasti informačných technológií a ich prirodzeného využitia nielen v celom výchovno-vzdelávacom procese, ale v živote vôbec. Zároveň však budeme dávať dôraz aj na klasickú čitateľskú gramotnosť, pretože neschopnosť či nedostatočná schopnosť čítať s porozumením a zmysluplne písať totiž nepochybne výrazne limituje, ba obmedzuje schopnosť používať moderné IKT (Rankov, str. 145).

Hlavnými cieľmi sú teda:

- podporiť a rozvinúť kľúčové kompetencie jednotlivcov takým spôsobom, aby boli schopní reagovať na prebiehajúce zmeny a lepšie sa zapojiť do

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

- spoločnosti a uplatniť sa i na trhu práce – prispieť tak k osobnému rozvoju jednotlivca, tak aby boli schopní
- mať zdravé sebavedomé vystupovanie, pozitívnu predstavu o sebe samom, ale súčasne schopnosť vcítiť sa do situácie ostatných a rešpektovať ich presvedčenie alebo názory
 - riešiť praktické problémy a životné situácie na základe pochopenia princípov, ktorými sa spoločnosť riadi,
 - poznať svoje práva a povinnosti a uvedomelo ich dodržiavať,
 - hodnotiť výsledky vlastnej činnosti i činnosti iných,
- prispieť k vytváraniu pozitívnych vzťahov na úrovni žiak – žiak, žiak – učiteľ, učiteľ – rodič,
 - poskytnúť každému jednotlivcovi priestor a príležitosť pre osobný rozvoj a hľadanie vnútorných zdrojov tak, aby bol schopný
 - využívať znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach vo svojom záujme, ale i záujme svojej prípravy na budúcnosť,
 - aktivovať kreativitu, logické myslenie a schopnosť riešiť problémy tak, aby žiaci boli schopní
 - samostatne pozorovať a experimentovať, získané výsledky porovnávať, kriticky posudzovať a vyvodzovať z nich závery pre využitie v budúcnosti,
 - spájať vedomosti do súvislostí a na základe toho si vytvárať komplexnejší pohľad na javy,
 - voliť vhodné spôsoby riešenia úloh, sledovať vlastný pokrok pri zdoľávaní problémov,
 - rozvinúť schopnosť otvorene a efektívne komunikovať tak, aby žiaci boli schopní
 - formulovať a vyjadrovať svoje myšlienky a názory v logickom slede, výstižne, súvisle a kultivovane a to i v písomnom, i ústnom prejave,
 - počúvať iných a porozumieť im,
 - obhajovať vlastný názor vhodnou a kultivovanou argumentáciou,
 - ponúknuť alternatívy vzdelávania tak, aby žiak bol na ich základe schopný

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

- vyberať si a využívať vhodné spôsoby, metódy a stratégie pre aktívne a efektívne učenie sa,
- vyhľadávať a triediť informácie a na základe ich pochopenia, prepojenia a systematizácie ich efektívne využívať v procese učenia a v praktickom živote,
- využívať informačné a komunikačné prostriedky a technológie.

3. Profil absolventa

Absolvent Súkromnej základnej školy BellAmos má celkový prehľad z hlavných predmetov aktuálneho stupňa vzdelania. Jeho vedomosti sú rozšírené o pasáže vedúce k preniknutiu do vnútornej logiky jednotlivých predmetov, resp. problému, jeho celistvému vystihnútiu a tiež priamej, či už teoretickej alebo praktickej práci s ním. Zároveň je schopný kvalitne a efektívne pracovať s informáciami, vyhľadávať ich, analyzovať a systematizovať, prakticky používať odbornú i umeleckú literatúru.

Je schopný dlhodobejšej samostatnej práce pri riešení úlohy, ale i pracovať v skupine (pri štúdiu i pri vyhodnocovaní výsledkov práce, tvorení nového a pod.). Má schopnosť kvalitného sebavyjadrovania (ústnou, písomnou, príp. inou formou), a to v materinskom jazyku, ako aj v cudzích jazykoch, pričom v anglickom jazyku komunikuje na úrovni A2 a v ďalšom cudzom jazyku (nemeckom) na úrovni A1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca. Je schopný efektívne odovzdať získané vedomosti i vlastné závery primeranou formou druhým.

Z hľadiska výchovného by mal absolvent byť schopný vytvárať dobré medzilidské vzťahy, aktívne sa spolupodieľať na svojom ďalšom osobnostnom rozvoji a na živote spoločnosti. Dokáže primerane hodnotiť realitu a spoločnosť, v ktorej žije, a to primerane veku, v kontexte asertivity, otvárať sa potrebám druhým a regulovať svoje správanie, v závislosti od meniacich sa životných a pracovných podmienok a podľa svojich schopností a možností ich aktívne a tvorivo ovplyvňovať. Orientuje sa v štruktúre, hodnotách a pravidlách multikultúrnej spoločnosti, rešpektuje všelidské

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

etické hodnoty, uznáva ľudské práva a slobody, pozná a uplatňuje pravidlá etikety. Je schopný starať sa o svoje zdravie a životné prostredie.

4. Pedagogické stratégie

Aby škola dosiahla uvedené ciele a zároveň mohla v plnej miere rozvíjať kľúčové kompetencie, bude vo svojom výchovno-vzdelávacom procese nasledujúce pedagogické stratégie:

1) *Kompetencia k učeniu*

a) *Reflexie učebného procesu*

Učitelia vedú žiakov v skupinách alebo individuálne, príp. v pároch k tomu, aby svoju prácu sami hodnotili a zaznamenávali svoj pokrok.

Využívajú interaktívne metódy práce v nadväznosti na samostatnú prácu učiaceho sa: voľné písanie, argumentačné písanie, podeliť sa o vlastné myšlienky so spolužiakom či v skupine, viesť dialóg, spor, polemiku, robiť časovo vymedzené, či obmedzené slovné, písomné a IKT prezentácie, reprezentovať svoju skupinu a pod. Kombinujú metódy a priebežne kontrolujú a vyhodnocujú ich vhodnosť a úspešnosť.

b) *Práca s informáciami*

Učitelia vedú žiakov k práci s rôznymi zdrojmi informácií (verbálnych, obrazových, grafických; učebníc, slovníkov, kníh, atlasov, novín, webových stránok...). Žiaci sa učia informácie správne citovať a kriticky hodnotiť.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

2) *Kompetencie k riešeniu problémov*

Učítelia predkladajú žiakom námety na samostatné uvažovanie a riešenie problémov, tiež na problémové alebo krízové situácie. Aktivizujú žiakov prostredníctvom špecifických (aktivizujúcich) metód a foriem práce a autentického učenia sa (dialóg, brainstorming, brainwriting, súťaže, kvízy, vychádzky..., laboratórne práce, pokusy a experimenty). Ponúkajú žiakom šance na porovnávanie názorov, mediálnych tvrdení a vlastných skúseností, na vyhodnocovanie a vyvodzovanie záverov. Učítelia sa snažia so žiakmi identifikovať problém a jeho podstatu, naznačiť jeho možné riešenia, aplikovať zákony a pravidlá na odlišné skutočnosti, hodnotia zvolené metódy.

3) *Komunikačná kompetencia*

Učítelia vedú žiakov k samostatnému logickému mysleniu, objasňujú základy logického myslenia, triedia so žiakmi informácie a interpretuje hlavné myšlienky, pobádajú žiakov k reprodukcii uloženej informácie, zaraďujú informácie do systému. Učítelia motivujú žiakov k zaznamenávaniu myšlienok, rozvíjajú u žiakov slovnú zásobu, povzbudzujú žiakov pri prezentácii písomného prejavu. Vedú žiakov k zrozumiteľnej a kvalitnej artikulácii a výstižnému vyjadrovaniu myšlienok, dbajú o komunikačnú kultúru i kultúru komunikácie. Oceňujú u žiakov schopnosť počúvať a ďalej ju rozvíjajú. Objasňujú nutnosť vypočuť si názory druhých, rešpektovať ich a pri interpretácii ich neskresľovať. Vysvetľujú pravidlá etikety a diplomacie, definujú so žiakmi ich práva i práva druhých, rozvíjajú u žiakov schopnosť dávať najavo svoje rozhodnutia. Učítelia vedú žiakov k sebareflexii a kritickému zhodnoteniu výsledkov ich práce. V spolupráci s učiteľom sú žiaci schopní hľadať a využívať informácie, pružne reagovať na rozvoj IKT, zároveň sú si vedomí novej manipulácie zo strany médií. Učítelia taktiež napomáhajú žiakom vyjadrovať svoje zážitky, pocity a nálady rôznymi spôsobmi.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

4) *Kompetencia sociálna a personálna*

Tieto kompetencie umožňujú žiakovi pestujú u žiaka schopnosť žiť a pracovať s inými, plánovať, organizovať, hodnotiť prácu tímu, ale i empatiu, schopnosť nenásilne riešiť konflikty a konštruktívne vyjednávať, tolerovať iných, udržiavať harmonické medziľudské vzťahy, byť zodpovedným a taktiež formovať občiansku spoločnosť. Je dôležité, aby sa vo výchovno-vzdelávacom procese dával dôraz na uplatnenie žiakovho (ale i učiteľovho) sebauvedomenia, sebaovládania, sebamotivácie a osobnej angažovanosti. Toto je možné dosiahnuť projektovým vyučovaním, kooperatívnym vyučovaním, ale i organizovaním rôznych mimoškolských aktivít, účasťou na dobrovoľných aktivitách či v zimnej a letnej škole v prírode.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Súkromná základná škola BellAmos je otvorená všetkým žiakom.

Pri vzdelávaní žiakov so špeciálnymi potrebami uplatňujeme kombináciu špeciálnych pedagogických postupov a alternatívnych metód vzdelávania bežnej populácie. Tieto metódy nachádzajú uplatnenie najmä pri rozvíjaní rozumových schopností, orientačných zručností, zlepšovaní sociálnej komunikácie a ďalších špecifických zručností žiakov.

Žiaci so špeciálnymi potrebami sú začlenení do bežných tried. Integračný program je nastavený tak, aby umožňoval osobnostný rozvoj každého žiaka v prospech jeho osobnostného maxima. V prípade odborných odporúčaní je vypracovaný individuálny vzdelávací plán, podľa ktorého sa pracuje a ktorý obsahuje závery a odporúčania odborného vyšetrenia. Individuálny plán je priebežne upravovaný a dopĺňaný podľa potrieb dieťaťa.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

Pre úspešné vzdelávanie týchto žiakov je škola schopná zabezpečiť tieto podmienky:

- uplatňovať zdravotné hľadiská a rešpektovať individualitu žiaka
- zohľadniť druh, stupeň a mieru postihu alebo znevýhodnenia pri hodnotení
- zaistiť individuálnu alebo skupinovú starostlivosť (asistent na vyučovaní, špeciálny pedagóg)
- uplatňovať zodpovedajúce metódy a formy práce
- zabezpečiť zodpovedajúce učebné materiály
- pravidelne komunikovať s rodičmi a odbornými pracovníkmi

6. Začlenenie prierezových tém

Naprieč cez vzdelávacie oblasti vstupujú do výchovy a vzdelávania prierezové témy. Prierezové témy zároveň v sebe zahŕňujú všetky kľúčové kompetencie.

Sú to dnes a v blízkej budúcnosti aktuálne témy, súvisiace s premenami súčasnej európskej a slovenskej spoločnosti. Prispievajú k osobnostnému a sociálnemu rozvoju každého žiaka, k získaniu základnej úrovne mediálnej gramotnosti a vnímanie dôležitosti environmentálnej problematiky. Škola má tak možnosť formovať určité postoje a hodnotové orientácie žiakov. Zároveň dávajú priestor pre individuálny prejav každého žiaka a kreativitu pedagóga. Navyše, sú to témy, ktoré nie je možné zaradiť do žiadnej zo vzdelávacích oblastí, pretože viac ako iné si vyžadujú pohľady z viacerých uhlov. Tiež pôsobia ako ďalší integrujúci prvok učiva a jednotlivých predmetov.

Prierezové témy (tematiky) je možné realizovať viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných učebných predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci rozširujúcich hodín (pri profilácii školy), vhodná je forma projektu (v rozsahu počtu hodín, ktoré sú pridelené téme) alebo veľmi efektívna forma kurzu.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

V Súkromnej základnej škole BellAmos sa väčšina prierezových tém realizuje ako integrálna súčasť predmetu. Nakoľko sa vláda Slovenskej republiky zaviazala realizovať Odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru a Generálnou konferenciou UNESCO bol schválený Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva, ako aj Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, je vhodné, aby bol pre obsah pôvodne prierezovej tematiky *regionálna výchova* vytvorený samostatný predmet. Predmet regionálna výchova je realizovaný na I. stupni.

Samostatným predmetom sa stala na II. stupni *mediálna výchova*, avšak jej jednotlivé prvky sa realizujú aj v ostatných predmetoch (napr. anglický jazyk, nemecký jazyk, informatická výchova/informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova), a to v snahe rozvinúť na všetkých úrovniach schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi.

Súčasťou nielen priamej výchovno-vzdelávacej práce, uskutočňovanej počas vyučovania, ale i mimoškolskej a mimovyučovacej činnosti je prierezová tematika *osobnostný a sociálny rozvoj*, pomocou ktorej žiak rozvíja svoju schopnosť poznávania, sebapoznania a chápania, sebaregulácie a sebaorganizácie, psychohygieny či kreativity. Nezanedbateľný je i sociálny (poznávanie ľudí, medzilidské vzťahy, komunikácia, kooperácia...) či morálny rozvoj (riešenie problémov a rozhodovacie zručnosti, hodnoty, postoje, praktická etika). Začlenením tejto tematiky je možné realizovať napríklad aj prvky primárnej prevencie.

S predchádzajúcou veľmi úzko súvisí tematika *multikultúrnej výchovy*. Podobne ako osobnostný a sociálny rozvoj, aj táto sa zaoberá ľudskými vzťahmi, princípmi solidárneho zmieru či toleranciou k odlišnému etnickému pôvodu. Multikultúrnú výchovu bolo preto možné prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov, avšak prvky multikultúrnej výchovy možno pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského a cudzích jazykov.

Enviromentálna výchova je začlenená nielen do predmetov prírodovedného charakteru (prírodoveda, biológia či chémia), ale prostredníctvom vhodných tém sa realizuje napríklad aj v etike, slovenskom jazyku a literatúre či dejepise.

Školský vzdelávací program

ISCED 1, ISCED 2

Podobne je to s *dopravnou výchovou* (aplikovanie v predmete etika, matematika, vlastiveda), pričom žiaci jedenkrát ročne absolvujú kurz, zameraný na osvojenie základných pravidiel cestnej premávky a rozvíjanie kompetencie riešiť problémy.

Prierezová tematika *Ochrana života a zdravia* sa prakticky využíva tak prostredníctvom samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení, ako aj prostredníctvom primeraných a zodpovedajúcich situácií počas vyučovania. Príkladom je bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri laboratórnych cvičeniach, pri práci v školských dielňach alebo pri zoznamovaní sa s učivom, blízky tejto téme (anglický jazyk, biológia, vlastiveda...)

Významné miesto zastáva prierezová tematika *tvorba projektu a prezentačné zručnosti*, ktorá je v zmysle cieľov Školského vzdelávacieho programu neoddeliteľnou súčasťou takmer každého predmetu.

Ďalšie údaje o začlenení prierezových tém obsahujú učebné osnovy a vzdelávacie štandardy jednotlivých predmetov, pričom dôraz je dávany najmä na spôsob uplatňovania prierezových tém pri vytváraní tých – ktorých kompetencií. Konkrétne prepojenie tematických okruhov a námetov začlenených prierezových tém je súčasťou formulácie čiastkových výstupov, učiva či ďalších poznámok učebných osnov.